

НА РАБОТА!

ОТИДЕ си хубавото лято съ юното, лазурно небе, съ топлит дни и веселит птици пълни!

Като златни птици капат пожелит листи. Есен е. Хладна и дъждовна, та тихо пристяга и завладява гори и поля, долини и планини.

Звездо съ лятото се свърши и ваканцията, а звездо съ нея и веселит игри и забави.

Опуснати през юли и август училища отново пак се преплитиха съ първата дъжд.

Едни от нас съ прекрачили на чист въздух въ игри и развлечения, а други от нас въ работа край своит родители на полето и въ гората. Затова лицата ни съ почернели, но насъ изглеждат здрави. Бугит ни съ обити съ червенеца, очит ни съитят от радости и желание да учим. Ние знаем, че по стремеж пак на учението се срещаме преграти и трудности, но ние се чувстваме достатъчно силни душевно и телесно, за да преодолимъ и да излезем на открити и широки простори, където ни чак светла буднина!

Нека се въоръжим съ вончо, което е необходимо за училището...

И на работа!

Ярослав Сибинин

Конст. Миладинов

БРАТА МИЛАДИНОВИ

В град Струа дебнуло Динитър мечта
И въ езеротъ нискогъ авича.

МАКЕДОНИЯ е родината на двамата заслужени брати. Тази нещастна Македония, въ която и до днес друг чужденец се разпорежда. Той е дошъл той не дава там да се говори български език, да се пее и пише на български писмо. Да се чете и пише български писмо, които преди 60—70 години Брата Миладинови събраха наредъ въ македонската земя и свиза от тях неуважана жита. Тя е живя буднички и свидетел, че тамъ по върхои полета и хубави планини тути българско сърце.

Родното нѣсто на Бр. Миладиновѣ е Струга. По-големиятъ братъ се казва Динитъръ, а по-малкиятъ — Константинъ. Динитъръ е роденъ въ 1810 година, Константинъ въ 1830 година, три месеца следъ смъртта на баща си. Динитъръ се е учил отначало при учителя на манастира „Св. Наумъ“, следъ това въ Охридското училище и най-после въ гръцката гимназия въ гр. Янина. Въ 1839 г. завършилъ училището си и станалъ учителъ въ Охридъ. По това време при него е дошъл единъ руски ученикъ, В. И. Григоровичъ. Той обичалъ българитъ и българскитъ народни пѣсни и затова накаралъ Бр. Миладиновъ да пише и учи децата на български езикъ, а не на гръцки. Помогалъ го също и да напие българска граматика. Отъ тогава Динитъръ още повече обичалъ народа си. Деца и възрастни той училъ на българско четмо и писмо, а въ църквитъ прашалъ молитви също на българско-стружко наречие. Така той започналъ своята работа — да учи и просвѣщава народа и да се бори за български свещеници и български църковни книги.

Майката на Брата Миладинови знаела много български народни пѣсни и приказки. Подтикната отъ руски учени, Динитъръ започналъ да ги записва отъ майка си, а после, звездо съ по-малкия си братъ Константинъ, обикаляли изъ Македония да събиратъ и записватъ хубавитъ български пѣсни.

Динитъръ е роденъ изъ Босна, Ластрия и Сърбия, учителствувалъ е въ Превитъ и Кукушъ, отого почналъ уселена борба противъ гръцкитъ полове. Колкото българското население наредъ изъ Македония обичало Динитро, толкова пъкъ гръцкитъ го мразили, защото се е борилъ противъ тяхъ и гръцката патриаршия въ Цариградъ. Тий като не можели да се борятъ съ него открито, тй го наклеветили предъ турцитъ, че е билъ „царски душманинъ“. Турцитъ послушали и затворили Динитро въ Цариградския затворъ.

Константинъ Миладиновъ се е учил отначало при баща си Брато. Следъ това учителъ въ Янина. Учителствувалъ е малко и следъ това билъ изпратенъ да учи висша наука въ Атина, столицата на Гърция. Три години е училъ Константинъ въ Атина. Следъ като се завърналъ при братъ си, двамата почнали упорито да работятъ за просвѣщението на своитъ поробени брати.

Най-големиятъ му мечта била да напечата събиратъ съ братъ му народни пѣсни. Въ 1856 год. Константинъ отишълъ да продължи училището си въ Одеса. Най-после намършилъ се единъ голтъ приятелъ на българитъ, нѣмскиятъ владика Шросмайеръ. Той живеелъ въ Виена. Константинъ му писалъ отъ Одеса и го молялъ да му помогне и отпечата сборника отъ народни пѣсни. Шросмайеръ се съгласил на драго сърце и го повикалъ при себе си въ Виена (столица на Ластрия). Той одържалъ обещанието си — напечаталъ голтъ сборникъ на двамата брати. Изпълненъ съ голтъ радостъ, Константинъ тръгналъ да се върне въ Македония. На пътъ той се отбилъ въ Българдъ при голтъа български революционеръ Г. Раковски. Отъ него се научилъ за затварянето на братъ му Динитро. Тогава побързалъ да отиде въ Цариградъ. Въ 1861 г. той пристигналъ тамъ и потърсилъ братъ си. Но и той билъ затворенъ.

Влажнитъ тмнини разклатили здравето на братевитъ заболитъ отъ тифъ. Тогава ги събрали звездо и звездо укрпалъ презъ 1862 година.

Тякното дѣло е живо. Сборникътъ отъ народни пѣсни ще остане вѣчно паметникъ за тѣкното безсърочно и бие, за да напомня, че въ Македония живеятъ и ние българско сърце.

Никола Никитовъ

Изъ природата

ПОЛЗАТА ОТЪ ГОРАТА

ХУБАВО е въ гората. Кой отъ васъ, деца, не е почивалъ презъ топлитъ дѣни дни на сѣнка подъ зеленитъ дървета?!. Какъ свежо и проладно е тамъ! Какъ дено се диша, какъвъ приятенъ прѣсъкъ въздухъ ви дѣла! Какъ да не обичишъ гората! А да обичашъ гората, значи, да обичашъ изобилъ природата.

А колкото повече изучава човѣкъ дърветата и тѣхния животъ, толкова повече почва да ги обича.

Невъзможно е да се изчисли ползата отъ дърветата. Където и да хвърлишъ погледъ, навсякъде дървото помага на човѣка. Огледай се наоколо — навсякъде го виждате.

Ето къща — тя е направена отъ греди и дѣски. А ако къщата е каменна или отъ тухли, то ълитъ покривъ, таванитъ и подолетъ съ дървени. Наси, столове, лавици и др.

По моревата плаватъ дървени кораби, по рѣкитъ — дървени лодки и шленове.

Дървени съдове хранятъ телеграфитъ жици. Дървени траверси телеграфитъ да хлѣпятъ релситъ въ земята.

Всяка доманка притовъ звукуса, обидъ и вечеря, като запала печата съ дърва. А ако нѣкъде горятъ и се отоплятъ съ каменни

въглища, знаете, че каменнитъ въглища съ се образували отъ дървета, а торфитъ се е образувалъ въ повечето случаи отъ дървени остатѣци. Оты дърво съ направени фойеритъ и колѣти. Оты дърво съ направени собиритъ, хамбаритъ, сѣмалитъ, коритата за ярма и вода на добитка и ълитъ въ оборитъ. Колелата мажентъ съ кератъ. Но и катрана се получава отъ дървото. Оты дърво се добива и смолата, и терпентина и колофона, съ които мажатъ лѣка и шугитъ. Простуците ли се — всъ въ разтрѣтанъ, съ терпентинъ, или въ даватъ да пиете лимовъ чай. Следъ това ви даватъ хининъ. А пъкъ хинина се добива отъ корѣтъ на хининовото дърво. Ако вие сте съ слаби корѣти, отидете да живѣете тамъ, където има борови гори. Както виждате, дърветата съ добри дѣлари. Тѣ спомогатъ за нашето изцѣляване — оздравяване и закрепване.

Дърветата ни даватъ и храна. Съ листата на нѣкои дървета се хранятъ добиткитъ. А орѣхитъ, лешникитъ, ълитъ, крушитъ, сивнитъ и други плодове съ нашата полезна и сладка храна.

Искане да пишемъ. Вземаме дървена пенарѣчка. Потопяме я въ мастило. А мастилото е направено отъ шишалитъ, които се образуватъ по дѣлбнитъ листа. Прѣдъ васъ е картията, на която ще пишемъ. Но и тя е направена отъ дърво. Вончи ученици, списания, па и нашето „Поточе“ се печата на хартия, която се получава отъ дървени сѣрпѣстии.

Сѣкла е комата. А иска нѣкой сѣлѣстии, да си купи обуща, но паритъ ъкъ не стигатъ. Ето отово дървото е на помощъ. И изминава хора носятъ амѣто склѣи обуща, етвѣтъ шарули отъ липови лика. Пѣкъ и комата на обущата съ шапи — обработа съ помощта на дѣ-

бови кори. Оты острѣтъ листа на елѣнтъ нѣкъде правятъ и флаици. (Разбира се, не у насъ, а въ чужбина).

Насѣжале, нѣкъде и да последствъ, нузило е дървото. Една крачка не може да се престави безъ него.

А безплодната почва дърветата въ продължение на редъ години и правятъ плодородна. Дърветата задържатъ и влагата въ земята, затова тѣ запазватъ и рѣкитъ. Ако ъскаятъ въ нѣкои мѣстности гората, то всѣкога рѣкитъ въ тая мѣстностъ намаляватъ. И нѣкои дари съвсемъ прѣсвѣзатъ. И нѣ възмемъ нѣкъде въ нѣкои мѣстности, въ които нѣма полвинѣкъ пѣсъкъ. Вѣтрѣтъ носи пѣсъка отъ нѣсто на нѣсто и той засива плодородната почва, като я преобрѣща въ пустиня. Той же задържи движението на пѣсъка? Това може да сторѣ само гората — послѣнитъ дървета.

Какво следва отъ всичко казано до тукъ? — Следва, че дървото е прѣвѣнтъ полезенъ другъ на човѣка. А следователно, то е нужно всѣкога да се пазѣ и да го използваме съ разумъ. Хоратъ съ дѣлѣни да пазѣтъ и другаритъ на дърветата — пѣнитъ.

Горѣтъ не трѣбва да се съкътъ безразсѣдно. Тѣ трѣбва да ги използваме, че никог да не липсватъ.

Ето защо, драги деца, ако вие ъскаете да бѣдете добри стопани и добри граждани, когато порастете, пазете горѣтъ! И ако ъскаете да се ползватъ отъ тѣхъ, съчете толкова, колкото е необходимо.

И запомнете вончи това, което тукъ съмъ вѣ разказалъ.

По П Вагнеръ